

ACADEMIA ROMANA

DECE MAIU

MEMORIU PRESENTATŪ ACADEMIEI

DE

D. A. STURDZA.

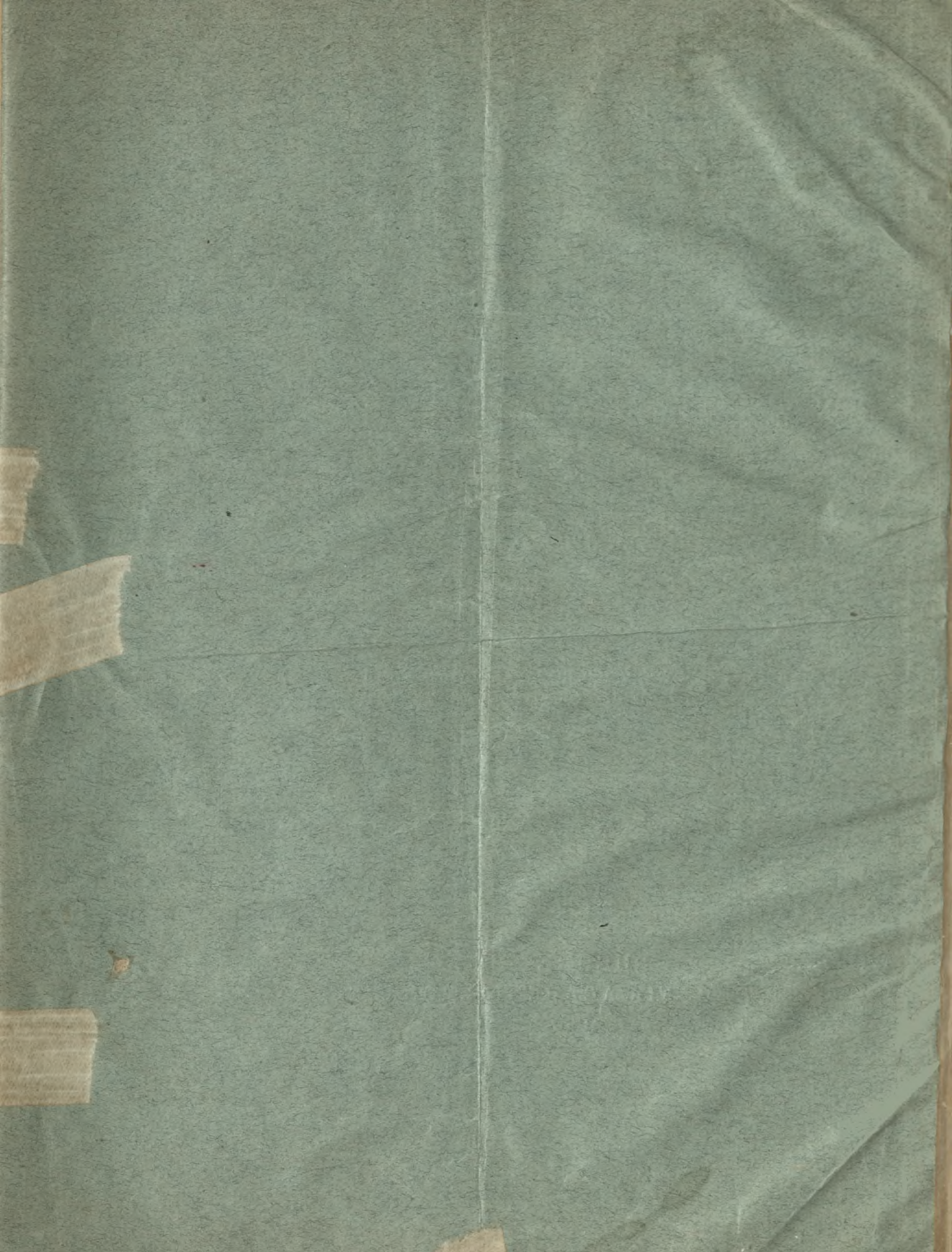
Membriu alŭ Academiei Române.

EXTRASŪ DIN ANALELE ACADEMIEI ROMÂNE, SERIA II, TOM IX, SECT. II.
MEMORII ȘI NOTITE.

BUCURESCI
TIPOGRAFIA ACADEMIEI ROMÂNE
1887.

B.I.R.

1274

ACADEMIA ROMANA.

ȚECE MAIU

MEMORIU PRESENTAT ACADEMIEI

DE

D. A. STURDZA,
Membru ală Academiei Române.

EXTRASŪ DIN ANALELE ACADEMIEI ROMÂNE, SERIA II, TOM. IX, SECT. II.
MEMORII ȘI NOTIȚE.

BUCUREȘCI

TIPOGRAFIA ACADEMIEI ROMÂNE

1887.

ȚECE MAIŪ.

MEMORIŪ PRESENTATŪ ACADEMIEI

DE

D. A. STURIZĂ

Membri alŪ Academiei Române.

Ședința dela 8 Maii 1887.

DomnilorŪ Colegŷ,

Peste două zile se va serba în întreaga țără de cătră totŪ poporulŪ ziua de țece MaiŪ. Academia, ca cea mai înaltă instituțiune culturală a Regatului, serbeză și ea această zi în care se concențreză amintirea tuturorŪ silințelorŪ poporului pentru consolidarea și înălțarea Statului românŪ, amintirea că aceste silințe aŪ fostŪ încununate cu celŪ mai deplinŪ și mai splendidŪ succesŪ, amintirea că acestŪ succesŪ este opera a înseși mânăilorŪ nôstre, și că prin urmare rezultatulŪ dobânditŪ trebuie să ne fie întreitŪ de scumpŪ.

Nu pŪtemŪ mai bine serba această frumoasă zi, decât arătându-i marea însemnătate și cum că este și va remâne adevărata nôstră serbătore națională.

După secolŷ de ingenuchiere și de umilință se perduse în Moldova și Valachia șirulŪ evenimentelorŪ mari și rostulŪ istoricŪ alŪ națiunii. Nu mai era nici o zi a anului, care să întrunescă pe micŪ și pe mare, pe tinerŪ și pe bătrânŪ, pe bogatŪ și pe săracŪ într'unŪ singurŪ simțemintŪ generosŪ și înaltŪ, acela de a se bucura și de a se veseli de puterea și de viitorulŪ țării.

Când Divanurile ad-hoc făzură să resune prin câmpurile noastre cele frumoase și mănóse acele dorințe energice, insuflate de nevoi și de trebuințele poporului, de drepturile și de aspirațiunile țării pentru devenirea pentru mulți zile de amintire scumpă, zilele memorabile de 7 și 9 Octomvrie 1857, în cari o suflare din ceruri trecu peste România, de răcori arșița apăsării și de se trezi națiunea.

Acea epocă a renascerii noastre a fostu mare într-o tóte, căci idea necesității Statului românescu a pătrunsu atunci profundu în păturile sociale și s'a întinsu până în unghiurile cele mai depărtate ale țerei. Acéstă idee a devenilu atunci vie în întregulu popor, și deaceea dorințele acestuia erau sinceru cugetate, adâncu simțite, ardentu exprimate.

Actele din acelú timpú nu potú fi cetite nici astăzi decât cu o ndăncă emoțiune.

Între cuvintările din anulú 1857 sunt mai alesu trei remarcabile prin taria argumentațiunii și prin elocința lorú, prin modulú plasticu cum ele espuneaú ceea ce era în inima tuturorú. Acele cuvintări sunt a lui Ioanú Brătianu, a lui Mihailú Kogălnicenu, și a lui Constantinú Hurmuzaki.

Ioanú Brătianu espune în modulú următorú dorințele țerei, în raportulú seú către adunarea din Bucuresci :

«Este unú anú și șepte luní de când congresulú de la Paris a hotărítu, în înalta sa înțelepciune, ca Principatete române să fie consultate despre condițiile ce s'arú cuveni a li se face în noua regulare a Europei orientale.

«Amú avutú dar unú intervalú de unú anú și șepte luní, nu ca să ne chibzuimú despre condițiile ce ne sunt de neapăratú ca să renascemú la o viață nouă, ci numai ca să le formulămú. Și unú timpú așa de lungú a fostú mai multú decât destulú pentru o asemenea lucrare; de aceea aceste formule sunt astăzi întipărite, săpate în spiritele tuturorú Românilorú. Dar totú ce amú făcutú în intervalulú ce ne desparte de la încheierea tractatului de la 30 Martie, a fostú numai ca să ne formulămú nisce trebuințe ce sunt simțite cu tãrie de noi toți, nu numai de la 30 Martie, ci de unú timpú îndelungatú; căci nu de erí simțimú noi Româniú că călcarea drepturilorú noastre ca nație și înriurirea străinilorú în trebile noastre din lãuntru aú fostú unú isvorú nescursú alú nenumăratelorú calamități ce bântue de mai mulți secolí aceste nenorocite țeri.

«Cine nu scie că încă din timpú bătrãni, dorința Românilorú luminați a fostú

ca aceste două țări surori, cari nu au decât un singur suflet, să fie împreunate într'un singur stat, ca astă-fel naționalitatea română să pôtă prospera și înflori sub apărarea unui scut de două ori mai tare decât scutul fiescărui principat în parte. Această dorință a Unirii, ce în timpii trecuți numai luminile o însuflău Românilor, a devenit astăzi, prin lungile suferințe, un simțemintu tare care domnesce în inimile tuturor Românilor fără deosebire de clasă, de vârstă sau de sex. Aceea ce dîserăm pentru desrobirea drepturilor străbune ce ne sunt garantate de capitulațiile ce avem încheiate cu Înalta Pörtă și pentru intruparea Principatelor într'un singur stat, putem dice și pentru trebuința ce simțim a avé un domnitor ereditar luat dintr'o dinastie a Europei apusene.

«Intr'adevăr toți am vădutu în istoria acestor țări, care nu este decât o lungă dramă ce se desfășură de mai mulți seculi, că suirea pe scaunul a domnitorilor aleși dintre noi, a fostu privilegiu neconținut alu înrîririi străinilor în aceste principate; că scaunul domnescu a fostu mărul de discordie alu tuturor familiilor influente în aceste țări, cari, în locu de a-și cheltui puterile lor pentru apărarea și întărirea patriei, n'au făcutu decât d'a o slăbi prin luptele ce sgândărea nelegiuita lor ambiție, lupte ce ne scuseră mai multu sânge decât ce vîrsarăm pentru apărarea mumei noastre comune; și dacă sângele încetă d'a curge de la un timp încóce, însă puterile noastre naționale n'au încetat a se slei prin felurite sfășieri, prin neconținute predări și prin canalul visteriilor ce pretendinți a domnie deșertaă, sau pentru ajungerea la scaun, sau ca să se manție pe dînsulu. *De aceea Români voru astăzi cu tărie ca să aibă în capul noului stat un membru luat dintr'o familie domnitoare în Europa apusană; ei, cerendu un conducător din aceste dinastii, dau chezușie Europei că sunt hotărîți să mîrgă în celu mai deplin ordinu pe drumul ce însăși urmîză, adică: drumul progresului, alu civilizației. Nicî pentru noi principele străin nu este d'o mai mică chezușie în privința Europei: Solidaritatea ce există între dinastiile europene o să le facă a se învesa la existența noastră națională mai d'a dreptulu și mai cu dinadinsulu; ast-fel garanția tractatelor o să fie rezemată, întărită de garanția intelor în parte a mai multor dinastii puternice.*

Trebuința unui guvern tare, dar inteligent și drept, nu este mai puțin simțită de Români cari au suferit atâtu de multu de arbitrar, de slăbiciunea și de neinteligenta ce până acum fură singurele calități ale feluritelor guverne sub cari gemură de atâta timpu aceste țări. Și de unde un guvern pôte dobândi toate aceste calități decât de la o adevărată reprezentatie națională? De aceea dorințele unanime ale nației se inchee cu aceea d'a avea un guvern reprezentativ în totă sinceritatea cuvîntulu.

«Intr'aceste patru puncturi se resumă dorințele nației. Numai pe dînsese o să

putem rădica edificiul social de care suntem atât de doritori, căci el singur ne poate introduce în societatea europeană și ne asigură viitorul: edificiul social pentru care puterile garante se par a se preocupa așa de mult. Aceste dorințe sunt de demult înrădăcinate în inimile noastre și grație binefăcătorilor noștri, astăzi în sfârșit putem a le rosti cu glas mare, cu glas solemn în fața lumii.

«Acestea sunt propunerile susținute de adunarea întrégă. Se cer încă urgența pentru care ați numit o comisie spre a chibzui dacă urgența este o necesitate, și comisia, împlinindu-și sarcina pusă asupra-î, m'a numit raportorul ei. Le-am făcut toate acestea ca să împlinim o formalitate; căci urgența nu este cerută numai de propunător sau numai de comisie, ci de cinci milioane de Români cari sunt nerăbdători ca cu un césu înainte să nască la viața națională, să iasă în sfârșit din întunerecul și ticăloșia în care zac de atâta timp, ca să-și ia locul lor la soroarele binefăcătorilor alți civilizației și alți libertății.»

Mihailu Kogălnicenu face următorul tablou de starea și de speranțele țării:

«Răul țerei noastre ni-lu spune istoria, ni-lu spun suferințele poporului. Fie care pagină din analele noastre să o storceam și va curge sânge și lacrimi. Răul țării noastre ni-lu spune glasul poporului prin un proverb: «Schimbarea Domnilor, bucuria nebunilor!» Onorabilul deputat de Putna, singur în această adunare, singur în țară, care saltă de entuziasm, a căreia inimă bate ca a unui unic om pentru drepturi, pentru naționalitate, pentru Unire, care numai ea ne poate asigura și drepturile și naționalitatea, singur vine și ne dice că nu voesce să fim alta decât ceea ce am fost, adevă călcați în picioare de toate nemurile, ingenuchiați în slăbiciune, atacați de cangrena corupției, înglodați în gunoiul abuzurilor.

«Inșă acesta nu va fi. Timpul a sosit, ca vechea prorocie a eroului patriei noastre să se împlinescă.

«Sunt acum treceți 350 ani de când Stefanu cel mare, pe patul morții și vedându nuorii ce amerințau existența țării noastre, chemă pe Mitropolitul, pe Consilierii săi, și pe fiul său Bogdanu, și-î îndemnă singur el, carele 40 de ani ținuse sabia în mână tare și nevinsă, și-î îndemnă singur ca să încheie o capitulație cu Inalta Pörtă, capitulație onorabilă și închizășuitoare ființei noastre ca nație, ca stat. «Iar dacă dușmanul vostru v'ară prescrie condiții rușinătoare, sfârși el, atunci mai bine muriți prin sabia lui, decât să fiți privitori împilării și ticăloșiei țării voștre. Dumnezeu părinților voștri înșe se va îndura de lacrimile slugilor sale, și va scula dintre voi pre

«cine-va, carele va așeza iarăși pe urmașii voștri în libertatea și puterea de
«mai înainte.»

«Prorocia acum se implinesce. *Uitați-vă, acci ce nu voiți a crede, la spi-
ritulū naționalū, care astăzi însuflă cinci milioane de Români, și spuncți
dacă acestū mare cine-va, dacă țera întrégă nu este sculată, și nu este
vrednică de a fi iar o națiune.* Drepturile noastre erau călcate, naționalitatea
era ca și îngropată; când din mijloculū furtunelorū resbelelorū se ridică curcu-
beulū păcii, când noulū Lazarū, poporulū românescū, adormitū de trei secole
într'unū somnū totū atâtū de adâncū ca și mórtea, noulū mântuitorū, Tracta-
tulū de Paris, vine și-ī dice «scólă-te și vină după mine;» și Lazarū, poporulū
românescū, se scólă, își aruncă giulgiurile de pe dînsulū și se arătă o nație
tinēră, plină de vieță și plină de viitorū.

«S'aū desvoltatū tóte considerațiile, carī ne facū o lege, ca să ceremū și
respectarea drepturilorū seculare ale Principatelorū, și Unirea și Prințulū străinū
și tóte celelalte dorințe cuprinse în propunerea mea. Trebuie să le repetū și
eū acele dișe și ređise? Nu le simte tótă inima, nu le judecă tótă mintea?
Nu ne-o spune în destulū legea fie-cărui poporū ce voesce a fi? Inșă nu mă
potū opri de a vă aréta și simțirile poporului, acelū ce nu scie nici a celi,
nici a serie, acela care, ca ómeni ai naturei, nu scie a spune decât cea ce
simțesce. Să fimū stăpânī în țera nóstră, dicea unū onorabilū deputatū pon-
tașū, să unimū Moldova cu Muntenésca, să tragemū ca împrejurulū unū loci
sterpū unū gardū mare și sdravēnū: loculū să fie numai închisū, și în curēndū,
fără a fi chiar aratū, fără a fi chiar sēmānatū, vorū veni vēnturile, vorū veni
paserile ceriulū, și vorū aduce semīnță și de florī și de copaci; în curēndū
ici coela va rēsări câte o flóre, ici coela câte unū copăcelū; copaciī vorū cre-
sce și la umbră subt copaciī vorū mirosi florile și vomū avé o livadă mare
și frumósă; în copaciī vorū cānta pāserele, și la umbră se vorū veseli óme-
niī, bine-cuvintāndū pre Dumneđeū și pre impērați. — Iatā, Domnilorū de
Romanū și de Putna, cum sāteniī, cum noi, cum poporulū, cum totū ce
simte și voesce unū viitorū pentru copiiī sēi, pentru nația sa, înțelege Uni-
rea. Inima poporului nu înșală nici o-datā. Să ascultāmū, frațilorū, inima
poporului nostru; să ascultāmū glasulū și interesulū nației nóstre, care ne
strigă neîncetatū: Unire și Unire.»

Invēțatulū Constantinū Hurmuzaki, cercetătorulū celū mai agerū,
invēțătorulū celū mai neobositū alū drepturilorū Principatelorū în
acele timpurī, în carī se așeza pétra fundamentală a Romāniei mo-
derne, desvolta în modū concisū tótă cugetarea națiunii în următórea
cuvintare:

«In sfârșit, după atâtea lupte și suferințe, după atâtea temeri și speranțe, am ajuns în fața momentului rostirii dorințelor țerei.

«Momentul este mare, este critic; căci de la el atarnă sorta și viitorul Principatelor, înaintarea sau înapoarea lor în privința politică, morală și materială, fericirea sau nefericirea lor, înălțarea sau decăderea nemului românesc, viața sau moartea lui, stima sau disprețul lumii, bine-cuvântarea sau blestemul semințiilor viitoare.

«Intr'acest moment atât de mare, unic în cartea vieții neamurilor, tot românul bine-cugetător se întreabă: ce trebuie să dorim?

«Răspunsul atarnă de la patriotismul nostru, iar măsura dorințelor noastre trebuie să o căutăm în cerul drepturilor noastre și în respectul cuvenit legăturilor seculare ce există între Principatele Române și Imperiul Otoman.

«Ca să scim ce să cuvine să cerem, trebuie mai întâi să scim ce avem și ce nu avem, pentru că numai acele dorințe ce nu trec peste domeniul drepturilor noastre, pot aștepta împlinire. Măsura dorințelor ce suntem chemați a rosti trebuie să o căutăm și în cunoștința trecutului nostru, în cunoștința suferințelor, nevoilor și trebuințelor noastre; căci numai de la deplina cunoștință a relelor de cari voim să scăpăm, atarnă aflarea mijloacelor de vindecare. Să cercetăm dar înainte de toate drepturile noastre.

«Avem drepturi mari și frumoase! Drepturile acestea, ființa politică și națională a Principatelor Moldovei și Valachiei, se întemeiază pe tractate încheiate între ele și Inalta Pörtă Otomană. Tractatele acestea se numesc Capitulații, căci așa se numesc toate tractatele încheiate până în secolul trecut între Imperiul Otoman și puterile creștine ale Europei.

«Tractatele noastre nu numai nu s'au desființat vre-o dată, ci încă din timp în timp s'au recunoscut și s'au întărit cu solemnitate de către Inalta Pörtă, cum dovedesc acturile publice, enumerate în propunerea ce am onore de a sprijini. Ca să cunoșcem mărimea și întinderea drepturilor noastre, trebuie să nu scăpăm din vedere, când și sub ce înconjurări s'au încheiat capitulațiile noastre.

«Istoria ne spune că Bogdan, Suveranul Moldovei, fiul lui Ștefan cel mare, a încheiat cea întâie capitulație cu Sultanul Baiazid II, în anul 1511.

«După unanima mărturie a tuturor istoricilor, Moldova se bucura atunci de cea mai mare pace și liniște și de o putere foarte însemnată, întărită prin alianța ofensivă și defensivă, ce cu un an mai înainte Bogdan încheiase cu Polonia și Ungaria; iar Sultanul Baiazid II, obosit de bătrânețe, pe atunci era ocupat cu combaterea războiului civil, ce se iscase între unii din fiii săi, și cu combaterea resculării unuia din ei în contra lui.

«Acésta nu lasă nici urmă de îndoială că unū tractatū încheiatū de bună voie, sub împrejurări atât de favorabile pentru Moldova, a trebuitū să cuprindă și cele mai favorabile condiții pentru ea.

«Intr'adevăr! Capitulația acésta innoită și întărită de mai multe ori și anume în domnia lui Vasilie Lupu, precum și capitulațiile Valachiei, au asiguratū Principatelorū. Române toate drepturile, cari, după principiile dreptului publicū alū Europei, recunoscutū de toate națiile civilizate, constituiescū deplina *Suveranitate* a staturilorū. Dovadă chiar întâiulū articolū alū capitulației din 1511, carele dīce: *Porta cunoște pe Moldova de pământū slobodū și nesupusū*; dovadă art. 4 alū aceleiași capitulații, carele a stipulatū foarte lămuritū că: *Moldova va fi stăpânită și ocărmită după legile și așezămintele sale, fără să se amestice Pórta cât de puținū*; dovadă Regulamentulū Organicū art. 61, cap. I, art. 299 cap. VIII și art. 432 cap. IX, care anume a recunoscutū și a consfințitū *Suveranitatea* Principatelorū.

«Suveranitatea este internă sau esternă.

«Cumcă Principatele Române au esercitatū *totū-deauna*, chiar și în cele mai nefericite zile ale istoriei lorū și până astăzi, deplina *Suveranitate din lăuntru*, dovedescū toate legiurile și așezămintele lorū, din cari cele mai multe și astăzi încă au putere legală, fără să se fi supusū vre o dată încuviințării sau confirmării Înaltei Pórți. Din nenumărabilulū numărū alū actelorū, cari dovedescū deplina *Suveranitate din lăuntru*, voiū cita numai legiuirea pentru desrobirea vecinilorū, votată de o Adunare mare în Sfânta mănăstire a Trei-le-rarechilorū, în 6 Aprilie 1749.

«Cumcă Principatele Române au esercitatū și deplina *Suveranitate din afară*, în curgere de mai multe sute de ani după încheierea capitulațiilor lorū cu Înalta Pórta, mărturisescū o mulțime de răsbóie, ce au avutū Principatele atâtū între sine câtū și cu staturile vecine; mărturisescū o mulțime de tractate de alianță, de pace, de comerciū și altele, ce ele au încheiatū atâtū între sine câtū și cu alte staturi suverane (Polonia, Ungaria, Transilvania, Anglia și Rusia). Spre mai mare dovadă voiū cita aici numai tractatulū de comerciū, încheiatū între Domnulū Petru Șchiopu, Suveranulū Moldovei, și Elisabeta, Regina Angliei, în anulū 1588, așa dar șapte decī și șapte de ani după încheierea capitulației lui Bogdanū cu Baiazid II. Cumcă capitulațiile Principatelorū Române nu numai n'au opritū, ci nici au mărginitū suveranitatea lorū *din afară*, dovedescū și nenumărabilele solii, ce suveranii Moldovei și ai Valachiei, au trimesū altorū staturi suverane, sau au primitū de la ele în curgere de mai multe sute de ani *după* încheierea capitulațiilor lorū cu Înalta Pórta. Pravila lui Vasilie Vodă, publicată în anulū 1646, cuprinde chiar unū capitulū specialū despre pedepsele crimenilorū în contra solilorū ce veniaū la domnie sau se trimeteau din partea ei. Și astăzi încă Principatele Române eserciteză unele din drepturile cuvenite

suveranităţii esterne, precum de exemplu : dreptul de a trimite şi de a întreţine la Pôrta Otomană soli, dreptu ce datéza încă din anul 1511, fiindu stipulatû prin art. alû şéptelea alû capitulaţiei lui Bogdanû şi anume întăritû prin tractatul de la Cucînc-Cainargi, care recunósce pe Domniî Principatelorû Române de *suveranî*, iar pe reprezentanţii lorû la Pôrta de ómenî puşi sub scutulû dritulû ginţilor.

«Am avutû dar cuvintû a ðice cá avemû mari şi frumoşe drepturi; căci, pe când cele mai multe din staturile suverane n'aveau încă nici o relaţie cu Înalta Pôrta, Moldova avea la ea soli şi residenţa de soli (Bogdan-Seraî) şi o biserică pentru solii ei.

«Şi astăđi încă Principatele au dreptul de a încheia convenţii, din cari aici voiû cita numai convenţia între Moldova şi Valachia pentru unirea vâmlorû.

«Aceste fapte istorice sunt cele mai necontestabile doveđi şi lămuriri ale drepturilor nôstre. Atâta spre responsû acelora, cari se încercă a aduce îndoiială sau esistenţa sau cuprinderea şi întinderea capitulaţiilor nôstre.

«Mai sunt unii, cari voindû a ne micşora drepturile ne întimpină, cá la clasificarea staturilorû, publiciştiî au pusû Principatele Române în clasa staturilorû semi-suverane. Acestora le respondemû, cá publiciştiî, chiar şi cei mai învêţaţi, n'au avutû cea mai mica cunoşcinţa despre capitulaţiile nôstre, cari abia în secululû nostru s'au publicatû, şi cá ei şi-au întemeiatû opinia lorû numai pe cunoşcinţa tractatelorû ruso-turcesci, cari, după principiulû recunoscutû şi de dreptulû gintelorû, ca nisce alcătuirî între doi, nu potû folosi nici păgubi pe unû alû treilea.

«Acestea sunt drepturile Principatelorû Române, pe cari tractatulû din Paris din 30 Martie 1856, le-a pusû sub generosulû sculû alû puterilorû, cari au scrisû acelû actû mare. Acestea sunt drepturile Principatelorû, pe cari Înalta Pôrta le-a recunoscutû şi le-a întăritû cu solemnitate în faţa lumii prin art. 23 alû citatului tractatû, prin care ea s'a îndatoratû anume a *conserva* Principatelorû, între altele, unû guvernû neatârnatû şi naţionalû, precum şi deplina libertate de legislaţie (autonomia).

«Principatele Române, fiindû staturî suverane, de la sine se înţelege cá ele au necontestabilulû dreptû de a-şi legiui reorganizarea lorû, de a-şi consolida şi a-şi întări esistenţa lorû naţională, morală, politică şi materială, în câlû acésta nu jienescce drepturile cuvenite Înaltei Porţi după capitulaţiî, *drepturi pe cari Românî totû-deauna le au respectatû şi voişcû a le respecta*. Întinderea reorganizării nôstre nu are dar altă mărginire decât respectarea legăturilorû nôstre cu Imperiulû Otomanû. Este unû principû recunoscutû şi de dritulû publicû, cá acelû ce face întrebuinţare de unû dreptû alû sêlû, nu vatâmă pe nimene.

«Mai sus am arêtatû cá Principatele Române, ca staturî suverane, au avutû

și au dreptul de a încheia tractate atât cu alte staturi, cât și între sine. De la sine dar urmăză că ele au și dreptul de a încheia între sine tratat pentru *Unirea lor într'ună singură stat și sub ună singură guvernă*.

«Cerem unirea Principatelor. Cererea noastră este dreptă, pentru că noi voim unirea cu respectarea drepturilor Înalte Porți. Noi cerem unirea Principatelor pentru că ea este un mijloc de întărire națională, politică, morală și materială, prin urmare folositoare chiar și Înalte Porți. Acesta spre răspuns acelora, cari pretind că cererea Unirii este o rescălă contra Turciei.

«Unirea nu este o dorință nouă. Ea este prevădută chiar prin Regulamentul Organic, și în unele privințe chiar și aplicată (art. 425-430). Unirea este înscrisă în inimile tuturor Românilor. Ea s'a discutat în curgere de mai mulți ani de totă țera, de totă presa Europei. Dorința Unirii a resunat de la o margine a lumei până la cealaltă. Ea s'a primită cu aclamație de către alegătorii noștri, de către întreaga țară. Noi dorim unirea, pentru că: Unirea dă tăria, tăria dă siguranță, siguranța dă încredere, încrederea dă suflet și sbor comerțului și civilizației. Dorim unirea pentru că nu mai voim să fim pomul discordiei între puteri rivale, nu voim să vedem legiune de candidați la domnie, nu voim ca Domnia să fie posesori cari se grăbesc a se folosi de scurtul termen al posesiei până ce nu-l răstornă altă amator de domnie.

«Adversarii nostri ne numesc revoluționari, pentru că nu voim să conservăm starea de față. Și ce să conservăm? Ce să vecinicim? Demoralizația, corupția, nepotismul, impunitatea, nerușinarea vițiilor?

«Unirea Principatelor este dorința tuturor claselor. Cine dintre noi nu a avut privilegiul de a vedea bucuria și mulțămire obștească de câte ori se cântă Hora Unirii! Și cine nu știe că numai căți-va amatori de domnie, și micul număr al clienților lor, mai combată ați dorința națională, Unirea Principatelor?

«Perit'a separatismul ca fumul mănătit de vifor.

«Dorim unirea, dar tot așa de ferbinte dorim și un Prinț străin dintr'una din familiile suverane ale Europei, cu înlăturarea staturilor vecine, pentru că numai un asemenea prinț poate însufla înăuntru și în afară respectul, fără de care cele mai bune legi rămân litere morțe; numai un prinț strein poate să ne asigure drepturile, poate să impună partidelor, poate să ne scutescă de nepotism; numai un prinț strein poate pune capăt ambițiilor nenumăraților aspiranți la Domnie și intrigilor acestora și ale partizanilor lor, cari paralizază chiar și cele mai bune plecări; pentru că numai un prinț strein se poate lupta cu succes în contra influențelor străine, cărora tratatul de Paris a voit să facă sfârșit.

«Mai dorim și cerem moștenirea în familia Prințului strein, pentru că dese schimbări ale Domniilor au împiedicat propășirea morală și materială,

ba chiar și nea'ârncarea guvernelorū Principatelorū; și pentru că nu s'ă moștenirea dă stabilitate. Dritul moștenirii nu este unū dritū nouū în istoria Principatelorū. Elū a avutū ființă multă vreme după încheierea capitulațiunilor nōstre. După Bogdanū a venitū la tronū fiulū sēu Ștefanū tinerulū; după acēsta Petru Rareșū, fiū naturalū alū lui Ștefanū celū mare. Așa de tare se observa dreptulū moștenirii, țice analistulū Ureche, în cāt țera a preferitū a încredința tronulū unū fiū nelegiuitū alū lui Ștefanū celū mare, decât să alēgă Domnū din altă familie. Petru Rareșū a avutū succesorū pe fiulū sēu, iar acesta murindū fără copii, pe fratele sēu.

«Iată că nu ceremū unū dritū nouū, ci numai recunōscerea unū dreptū ce l'amū avutū, unū dreptū vechiū ca și istoria nōstră.

«După capitulații și chiar după Regulamentulū Organicū amū avutū și avemū dreptulū de a ne alege noi singuri pe Domnū. Dreptulū moștenirii era combinatū cu dreptulū alegerii. *În puterea acestui dreptū putemū dar chiar noi singuri alege unū Prințū streinū. Dacă, cu tōte acestea, astăzi renunțămū la acestū dreptū, și-lū încredințămū generōselorū puteri, cari aū garantatū sōrta nōstră, o facemū numai pentru ca din bine-făcētorcle lorū mână sū primimū un Prințū streinū, creditarū, și prin acēsta o nouă garanție de stabilitate, pe care o dōimū din totū sufletulū, unū scutū în contra rivalităților și influențelorū streine.*

«Mai dorimū unū guvernū *representativū*. Nicī acēsta nu este unū dritū nouū. De la întemeierea domniilor de cătră Radu Negru și Dragoșū până astăzi Principatele aū avutū totū-deauna reprezentare națională, concentrată într'o singură adunare legislativă, compusă de tōte clasele. Nicī odată suveranii Principatelorū n'aū fostū autocrați. Din contra, puterea legislativă s'a exercitatū totū-deauna numai de cătră obșteasca adunare, totū-deauna a fostū despărțită de puterea esecutivă.

«Mai dorimū și ceremū respectarea drepturilorū Principatelorū, în cuprinderea capitulațiilor. Dorința acēsta este fōrte legitimă și firēscă pentru oricine cunōsce istoria trecutului și n'a uitatū acea a prezentului nostru.

«Mai dorimū și ceremū Neutralitatea teritoriulū noului statū România, pentru că neutralitatea este celū mai bunū preservativū în contra înnoirii complicațiunilor, cari aū adusū în urma lorū resbelulū orientālū, și pentru că numai ea ne va scuti de nemēsurate cheltueli pentru trebuințe militare.

«Scrisū este «cereți și vi se va da». Amū cerutū și suntemū bine încredințatī, că dreptatea Puterilorū garante ne va implini dorințele, pentru că ele sunt legitime și întemeiate pe drepturi necontestabile și neprescriptibile, pe drepturi recunoscute și consfințite prin garanția colectivă a Europei.

«Înainte de a vē da voturile, nu uitați Domnilorū, că tōtă Europa, ce țice? tōtă lumea civilisată, privesce la noi cu cea mai mare luare aminte, ca să afle de suntemū vrednici de a fi o nație, vrednici de bine-facerea mārini-

móselorú puterí garante, vrednici de încrederea țerii care ne-a alesú și ne-a trimisú aici.»

Iată ideile și cugetările cari animaú poporulú în 1857.

Cum sta însă atunci în fața lorú situațiunea internațională a Principatelorú române? Ea era regulată prin doué mari tractate, prin tractatulú din 1856 și prin convențiunea din 1858, incheiate la Paris între Puterile cele mari ale Europei.

Aceste acte recunoscú Principatelorú-Unite Moldova și Valachia *numai* privilegii și immunități, *numai* dreptulú de a avé o administrație independentă și națională, și *dacă li se acordă garanția Puterilorú Europene*, ele rămânú totuși așezate sub suzeranitatea *Porții Otomane*. (Tractatulú 1856, art. 21, 22, 23. Convențiunea 1858 art. 1, 2). Ca semnú alú acestei știrbirí a independinței lorú, se mánține *darea unú tribută anuală către Pórtă, investitura Domnuluiú țerii de către Sultanú*, îndatorirea *Porții* de a conserva Principatelorú independența internă, *aplicabilitatea tractatelorú internaționale dintre Turcia și Puterile garante*, dreptulú Puterilorú garante și a *Porții* de a restabili, prin o înțelegere comună între dínsele, *ordinea internă a Principatelorú în casú de turburări*. (Tractatulú din 1856 art. 23 ; Convențiunea din 1858 art. 8, 12).

Sprijinită pe aceste acte și pe usurile diplomatice, Turcia considera Principatele *ca parte integrantă a Imperiuluiú Otomanú*. Astú-felú acele mari acte, pe cari Româniú le aclamaú ca bine-făcétóre și regenerátóre de abia le da puțința de a răsuffa într'unú cercú de acțiune fórte restrínsú. Despre o pozițiune proprie politică, despre o misiune proprie culturală nici nu era vorba. România din contră erau atírnași de sórta unú imperiú, cu care în realitate nu-lú lega nici misiunea culturală a trecutului, nici aceea a viitorului, și care cu tóte aceste era însărcinatú și îndreptățitú de a conduce interesele cele mari ale ei.

Aplicarea chiar a privelegiilorú și immunitățilorú acordate, a administrațiunii interne independente, solemnú recunoscută de marile Puterí europene, să făcea prin nesocotirea acestorú drepturi, de către Pórtă și Puterí, căci prin o ingerință vądită, ele dotéza

Principatele cu legea constitutivă a administrațiunii lor interne, lege care nu trebuia să sufere nici o schimbare, ce nu ar fi fost acordată de areopagul Puterilor.

Insuși Tractatul din 1856 stipulează, că Principatele vor fi cheamate a-și exprima numai dorințe în privirea organizării lor definitive (art. 24), că Puterile vor rândui o comisiune internațională spre a căpăta informări despre starea actuală a acestor țări (art. 23), că organizarea lor se va face prin o înțelegere finală a Puterilor cu curtea suzerană, și că Convențiunea ce va rezulta se va promulga în Principate prin un Hatışerif al Sultanului (art. 23, 24 25); iar acel Hatışerif **ordona** *guvernelor Principatelor Unite executarea* din cuvintu în cuvintu, sinceră și leală, a Convențiunii din 1858.

Când ne uităm astăzi la pozițiunea ce ocupăm, și aruncăm o privire retrospectivă asupra timpurilor dinainte de trei decenii, suntem pătrunși de îngustimea cercului, în care se mișcă aspirațiunile naționale. Ele se concentrau evident în ceea ce se părea a fi ultimele limite ale posibilului, și în această mărginire a problemei reșede tocmai simțul politic adinc al națiunii.

Atunci, în 1857, toate erau însă numai dorințe și speranțe, toate erau numai silințe pentru a realiza aceste dorințe și speranțe. De aceea și aducerea aminte a zilelor de 7 și 9 Octomvrie 1857 nu putea deveni obiectul unei serbători naționale, căci nu se putea bucura națiunea numai de năzuințe, a cărora îndeplinire forma tocmai problema viitorului.

Întâia faptă a poporului român fu de a da un corp viu dorinței sale, de a nu mai trăi despărțit și sfășiat. În loc de doi Domni, elu hotări că un singur Domn va fi peste amândouă țările, pentru ca făptuirea Unirii să devie o necesitate neînălăturabilă și mai ușor de realizat.

Atunci ziua de 24 Ianuriu deveni întâia serbătoare națională, în naturalmente o serbătoare trecătoare, căci eram încă departe de realizarea dorințelor națiunii, eram departe de a avea o pozițiune și drepturi egale cu celelalte state ale lumii.

Nimic nu pöte caracteriza mai bine situaþiunea internaþională de atunci a patriei nöstre, decât faptulü cã alegerea Domnului din 5 și 24 Ianuarie 1859 se notifică directü Sultanului de cãtră ambele adunări prin douë adrese, subscrise de deputaþii Camerelorü Elective.

Adresa din Iași glăsuiesce astü-felü :

«Sire,

«In conformitate cu articolele 12 și 13 a convenþiei de Paris, subscrise între reprezentantulü Maiestăþii Vöstre Imperiale și între reprezentanþii Puterilorü garante driturilorü Principatelorü-Unite Moldova și Valachia, în a 9-a și de la convocarea sa și compusă fiindü de 49 membri, adunarea generală a Moldovei a procedatü astăþi în 5 Februarie 1859 la alegerea Domnului, și cu unanimitatea voturilorü a alesü pe Domnia lui Colonelulü Alexandru Ioanü Cuza Domnü țerei Moldovei. Plină de încredere în augusta vöstră bună-voinþă pentru Principatele-Unite și în conformitate cu art. 12 din suscitata convenþie, promulgată prin Impëratesculü Hatișerif de la întâiü a lunei Rebi-ul-Evvel 1275, adunarea generală a Moldovei vine respectuosü a cere împăratësca Vöstră investitură pentru Domnulu nostra. Dumneþeü să prelungească augustele þile ale Maiestăþii Vöstre Imperiale, Dumneþeü să bine-cuvinteze împërăþia Vöstră. Acësta este dorinþa cea mai vie și cea mai statornică a adunării elective a Moldovei și a întregii naþii române.»

Arz-mahzarulü din Bucuresci avea următorea cuprindere :

«Sire,

«In urma convenþiei incheiată la Paris la 7/19 Augustü 1858, și promulgată prin înaltulü Hatișerif alü Impërătescei vöstre Măriri, săvârșindu-se alegerile deputaþilorü, asemënatü dispoziþiilorü anexului alü doilea alü þisei convenþii, Adunarea electivă s'a deschisü la 22 Ianuarie (3 Februarie) 1859.

«După verificarea actelorü de alegere, Adunarea s'a constituitü astă-þi, 24 Ianuarie (5 Februarie) 1859, într'unü modü legalü, și după ce și-a formatü biuroulü prin votare, a hotăritü în unanimitate să procedeze la marele actü alü alegerii Domnului.

«Luändü de basă stipulările articolului 12 alü convenþiei, care mărginesce termenulü acestei operaþii, și ainea a doua de la același articolü, care cere trei părþi din numërulü membrilorü înscriși spre a se putë procede la alegere ;

«Avëndü în vedere condiþiile de eligibilitate prescrise de art. 13 al convenþiei ;

«Adunarea electivă a Principatuluiü Țerii Romănesci, aflându-se compusă de șese-þeci și patru membri de faþă, cari forméză mai multü de trei părþi, a procedatü, prin votü secretü, la alegere, în totă liniștea, maturitatea și buna

orânduială, și a alesu, cu unanimitatea tuturor voturilor, domn al acestei Țări pe Măria Sa Prințul Alexandru Ioan I Cuza, Domnul Moldovei.

«Acastă alegere, fiind făcută după toate formele cerute, Adunarea Electivă, conformându-se celei din urmă alineă a articolului 13 din convenție, se grăbesce a o supune cu cel mai adincă respect la Inalta cunoscință a Măririi Văstre Impărătesc, cu rugăciune de a bine-voi să dea alesului țării investitura prevădută prin citatul articolu.»

Acăsta era pozițiunea României în Europa. Ast-fel în 1859 România, prin reprezentanții națiunii, venea ca rugătoare pentru a i se recunósce de Pórtă un act care purta în sine expresiunea esercițiului celui mai importantu dreptu de suveranitate a unui stat. Și cu toate acestea țera considera ceea ce i se da ca unu imensu câștig, căci se stavileau invasiunile streine și se asigura măcar în modu relativu liniștea și pacea internă, necesare pentru ca națiunea să se desvolte.

În realitate însă situațiunea nestatornică în care se afla România, nu era înlăturată prin indoita alegere.

Fie-care simțea, că lipsea unu ce esențialu la consolidarea definitivă a statului român, că mai era a se așeza la edificiulu ce se clădea cheia bolții. Fie-care simțea, că de Unire era înlănțuită ereditatea tronului, iar ereditatea de principele dintr'o familie domnitóre în Europa.

Adunarea electivă a Moldovei exprimă acastă simțire în modu energicu chiar în ziua de 5 Ianuariu 1859, votându în unanimitate următorulu act.

«Adunarea Electivă a Moldovei în a șesa sa ședință, înainte de a procede la alegerea Domnului, încheie :

«I. Adunarea Electivă a Moldaviei rostesc a sa adincă recunoscință puterilor, ce au subscrisu tractatul de Paris, pentru recunóscrea și garantarea drepturilor Principatelor Române, înscrise în Capitulațiile lor cu Imperiulu Otomanu.

«II. Adunarea Electivă înaintea lui Dumnezeu și a ómenilor declară că : Unirea Principatelor într'unu singuru Stat și sub unu Principe străinu din familiile domnitóre ale Europei, cerută în unanimitate de adunările Ad-hoc în memorabilele zile de 7 și 9 Octomvrie 1857, a fostu, este și va fi dorința cea mai vie, cea mai aprinsă, cea mai generală a nației române.»

«III. Adunarea Electivă, în numele țării, rostese adâncea ei părere de rău, că această mare dorință, singură care, împlinită, poate asigura fericirea a cincî milioane de Români, nu s'a împlinit; totuși ea prețuesce și îmbrățișează o constituție, care cuprinde elemente, ce țintesc la realizarea dorințelor unanime și constante ale nației.

«IV. Adunarea sperază că Europa, în dreptatea sa, va ține sémă de dorințele rostite în atâtea rinduri și cu atâta stăruință de întréga nație.»

Se alesese în 1859 unŭ singurŭ Principe pentru ambele Principate, se confundară în 1862 Moldova și Valachia în principatulŭ României, se recunoscŭ în 1864, prin actulŭ internaționalŭ care confirmă Statutulŭ din 2 Maiŭ același anŭ, dreptulŭ țării de a-și modifica saŭ schimba de aci înainte legile administrațiunii sale interne prin concursulŭ legalŭ alŭ tuturorŭ puterilorŭ stabilite și fără nici o intervențiune; dar, după cum nu esista suveranitatea în totă îndeplinătatea ei, nici stabilitatea viitorului nu esista.

Când, în urma detronării și abdicării Principelui Cuza în 11 Februarie 1866, Puterile se întruniră la Paris în conferințe, atunci se cunoscură efectele rezervelor făcute de ele și la recunoșcerea îndoitei alegeri și la aprobarea Statutului, atunci se pipăi de toți, că tot-deauna cu Domniŭ pămîntenî vorŭ fi puse în pericolŭ rezultatele dobândite de națiune cu atâta trudă și perseveranța, cu învingerea a nenumărate și grele obstacole. Atunci se vedŭ clarŭ că pe câtŭ timpŭ voturile Divanurilor ad-hoc nu vorŭ deveni în totă întregimea lorŭ o realitate, Statulŭ românŭ va trăi într'o vecinică nesiguranță. În adevărŭ, singura parte a dorințelorŭ Divanurilor ad-hoc rămasă neîndeplinită era înălțarea pe tronulŭ României a unui Principe ereditarŭ dintre familiile domnitore în Europa.

Dar totŭ atunci se presimțea de toți că acestŭ Principe este strînsŭ legatŭ de independența țării, și că legămintele seculare dintre România și Pôrta Otomană, că Capitulațiile, departe de a fi, cum să dicea mai înainte, paladiulŭ existenței năstre naționale, din contra deveneau din ce în ce mai periculoase, pentru că, în mijloculŭ marilorŭ și decisivelorŭ transformări a Orientului, ele ne împedicaŭ de a lua la timpŭ o pozițiune asigurătoare pentru viitorulŭ

nostru. A avé unŭ alŭ doilea Leopold alŭ Belgiei era strigătulŭ ce isbucnea din pepturile tuturorŭ.

Turcia însăși simțea acésta, și Plenipotențiarulŭ ei declară în conferințele din Paris în 19 Martie 1866, clarŭ și netedŭ, *că Pórta nu póte admite un principe streinŭ în capulŭ Principatelorŭ, pentru că acésta arŭ echivala cu independența acestorŭ provinciî.* Pentru România reeșea totŭ atâtŭ de limpede conclusiunea, că domnia pămînténă va finé România în veci încatenată de vasalitatea către Pórta otomană, și că numai principele streinŭ era să limpedéscă atmosfera grea și turburată care ne apésa.

Se făcură atunci mari silințe din multe părți, ca România să rămăe în situațiunea de a fi în veci smerită.

Dinaintea conferinței din 1866 se și făcŭ de către unele puteri cererea «de a se aplica purŭ și simplu convențiunea și de a se «reveni prin urmare la ordinea de lucruri anterioră îndoitei alegeri «a principelui Cuza, adică la aplicarea tractatelorŭ, a cărorŭ sensŭ «(după acele puteri) nu lasă locŭ la nici o incertitudine, căci unirea «Principatelorŭ sub unŭ singurŭ gospodarŭ fusese consimțită nu- «mai în modŭ escepționalŭ și temporarŭ, rezervându-și puterile de «a reveni la vechia separațiune a amândororŭ Principatelorŭ și la «alegerea a doi gospodari prin două adunări distincte.» Se susțineă chiar în acele conferințe cu multă energie și vivacitate, că unirea Principatelorŭ nu a produsŭ rezultatele ce se aștepta de la ea pentru binele și prosperitatea lorŭ, și că regimulŭ separațiunii în două state e mai conformŭ cu propriile lorŭ interese și cu dorințele Moldovei.

Plecândŭ din acestŭ punctŭ de privire, se făcŭ propunerea formală, în ședința conferinței din 19 Martie, ca deputații Moldoveni se voteze în Iași, iar deputații Munteni în Bucuresci, asupra mănținerii unirii.

În fine conferința luă, în 2 Maiŭ 1866, decisiunea de a comunica guvernului provisoriu din Bucuresci voința unanimă a puterilorŭ, formulată în următoarea declarațiune :

«Guvernul provisoriu din București, provocându, prin unu recentu plebiscitu, numirea unu Principe streinu, a contravenitu Convențiunii din 19 Augustu 1858, care, prin art. 12, deferă adunării alegerea hospodarulu. Conferința decide, că adunarea, care are să se întrunescă, va avé a decide despre cestiunea mănșinerii Unirii. Dacă majoritatea deputaților, sau moldoveni sau munteni, aru cere, unii sau alții ar avé facultatea de a vota separatu. In casu când majoritatea, sau moldovenescă sau muntenescă, s'arú pronunța în contra Unirii, acestu votu arú avé de consecință separațiunea celoru doué Principate.

«După ce acéstă cestiune va fi decisă, Adunarea va procede la alegerea hospodarulu, care, după termenii articolulu 13, nu póte pica decât pe unu păminténu.

•*Consulii sunt însărcinați a priveghia într'o comună înțelegere, ca voturile să fie liberu exprimate, și vorú semnala îndată Conferinței orí ce atingere s'arú face acesteí libertăți.*»

Dar națiunea éra decisă a păși fără șovăire înainte, și energia cu care ea aplică acéstă decisiune, dădu nascere țilei de 10 Maiu, care realisă întregile dorințe ale Divanurilor ad-hoc : Principele dintr'o familie dómnitóre în Eúropa și ereditatea tronulu românú, prin care se asigura unirea în contra a noue și repețite încercări de sguđuire.

Cát de grea a fostu întreprinderea națiunii din 1857, toți o sciú căți aú lucratu de atunci și până acum la realisarea renascerii nóstre, și căți aú studiatu cu actele în mână acele timpuri de grea muncă și de grea cumpănă.

Nu e locul aci de a espune una câte una faptele câte s'aú petrecutu de la 10 Maiu 1866 în cóce, pentru a arăta cum credința poporulu românú, exprimată în cele patru puncte ale dorințelor Divanurilor ad-hoc a fostu întemeiată, dar ceea ce mai rămáne de spusú este, că *realisarea voturilor date de Divanurile ad-hoc a făcutu pe România să se înalțe și să se întărécă peste speranțele tuturorú.*

In adevérú, 10 Maiu 1866 născu pe 10 Maiu 1878, în care ți se proclamă independența României, devenindú ea singurá stăpână pe destinele ei. Iar 10 Maiu 1878 născu pe 10 Maiu 1882, în care ți România fu proclamată de Regatú, luándú unu locú în concertulu

europăană, ca factoră importantă și independentă în soluținea afacerilor orientale.

Intreită înălțare și întreită întărire! Acesta este serbarea zilei de 10 Maiu.

În șirulă evenimentelor seculare 10 Maiu mai represintă ună altă faptă mare istorică.

Intăia descălicătore a fostă când împăratulă Traiană veni cu legiunile sale de fundă la Dunărea de josă colonia sa.

A doua descălicătore a lui Radu Negru și Bogdană Dragoșă dădu vieță Principateloră Moldova și Valachia, după ce trecură peste noi valurile furtunose și pericolose ale invasiuniloră barbare, ce se revărsară asupra întregăi Europe cu apunerea imperiulă romană.

A treia descălicătore este aceea a marelă și vitězului rege Carolă I, a fondatorului Statuluiă romană modernă, a întemeietorului Regatuluiă Romăniei.

† Iată de ce ziua de 10 Maiu este o zi de sərbătore, pe care o sərbămă noi cu bucurie și cu veselie, lăsând-o în veci și urmașiloră noștri ca o zi în care se simbolisěză munca seculară a poporuluiă romană, munca înțelptă a primuluiă loră Rege, binecuvintarea cerescă revărsată cu belșugă asupra țerei, a poporului și a suveranuluiă seă.

† Acelora însă dintre noi, cari astăzi mai găsescă că potă cărti în contra Regatuluiă romană, naținea le va opune cuvintele cu cari Mihailă Kogălniceanu apostrofa în 7 Octomvrie 1857 pe cei doi separatiști ai Divanuluiă ad-hoc, când le dicea :

«Și tocmai în acestă minută, ômenă ai trecutuluiă, veniți să ne faceți lauda trecutuluiă, veniți să vă încercați să puneți o slabă stavilă căiă unei nații, vă refusați de a crede în predictiunea eroulă și sântuluiă nostru Stefană vodă ? Protestați în contra Unirii. O credă. Unirea este pentru țeră, și D-voastră nu voiți nici țeră, nici nație».

În adevără cine este în contra ordinei de lucruri, stabilită în Romănia în 10 Maiu 1866, în 10 Maiu 1878, în 10 Maiu 1882, acela este o oaie rătăcită, acela nu vrea nici țeră, nici nație, ci u-

milința și miseria amândurora, acela nutrește în inima sa distrugerea României.

Românii adevărați însă, acei ce-și iubesc țera cu inimă sinceră și devotată, voru considera în veci ziua de 10 Maiu ca o zi mare, căci acea zi le-a dat o patrie tare și independentă.

Când Carolu I făcu, în 10 Maiu 1866, intrarea sa solemnă în Capitala României, elu pronunță în Camera Deputaților, în mijlocul emoțiunii și entusiasmului generalu, următoarea cuvintare :

«Alesu de către națiune, cu spontaneitate, Domnu alu României, Mî-am părăsitu, fără a sta la 'ndoială, și țeră și familie, spre a răspunde la chemarea acestui popor care mî-a încredințat destinele sale.

«Puind piciorul pe acestu pămîntu sacru, am și devenit Român. Primirea plebiscitului mî impune, o sci, mari datorii; speru că-Mî va fi datu a le indeplini. Eū vē aducū o inimă leală, cugetări drepte, o voință tare de a face binele, unu devotamentu fără margini către noua mea patrie, și acelu neinvinsu respectu către lege, pe care l'am culesu în esemplul alorū mei.

«Cetățenū astăzi, mîne, de va fi nevoie, soldatū, Eū voiū împărtași cu D-vostră sorta cea bună ca și pe cea rea. Din acestu momentu totulū este comunu între noi: credeți în mine, precum credū eū în Domnia-vostră!

«Singurū numai Dumneđu pōte sci ceea ce viitorulū păstrează patriei noastre! Din parte-ne să ne mulțumimū intru a ne face datoria. Să ne întărimū prin concordie! Să unimū puterile noastre spre a fi la înălțimea evenimentelorū!

«Provedința care a condusū pe alesulū Domniei-vostre până aci, și care a înlăturatū tōte pedicile din calea mea, nu va lăsa neîndeplinită opera sa.

«Trăiască România!»

Românii își voru reaminti în veci aceste cuvinte rostite de Carolu I în Cameră.

Aceste cuvinte aū fostu atunci unu programū. Astăzi stămū dinaintea realizării miraculoase a acestui programū. Fie-care cuvintu alū Marelui nostru Domnu și Rege este astăzi unu faptu îndeplinitu și elu pōte să ne dică : *Amū făptuitū peste așteptările vōstre!*

Cum dar să nu fie inimile noastre tōte insuflate de cele mai vii și mai sincere simțeminte de recunoscință și de iubire, de respectu și de încredere pentru Acela, care în capulū națiunii face mândria ei, care în capulū națiunii face siguranța ei?

Cum să nu aclamăm și astăzi din totă inima și din totu sufletul pe augustul nostru Suveran, pe augustul protector al Academiei, strigându din totă convingerea unor bărbați maturi și conștiințe de misiunea ce au în națiune :

Să trăiască Carolul I și Regina Elisaveta!

Să trăiască Regatul României!

